

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenia: 392/01
Zo dňa: 06. 05. 2013

Počet výtlačkov: 2
Výtlačok číslo: 1
Počet strán: 23
Počet príloh: 0

PROTOKOL

**o výsledku kontroly
hospodárenia s verejnými finančnými prostriedkami a nakladania s majetkom územnej
samosprávy v obciach s menej ako 1 000 obyvateľmi**

Obec Stráža

Žilina august 2013

**Protokol
o výsledku kontroly**

Podľa poverenia predsedu Najvyššieho kontrolného úradu SR č. **392/01** zo dňa 06.05.2013 vykonali:

Mgr. Martin Sajdák, vedúci kontrolnej skupiny
Ing. Paula Hanuliaková, členka kontrolnej skupiny

kontrolu hospodárenia s verejnými finančnými prostriedkami a nakladania s majetkom územnej samosprávy v obciach s menej ako 1 000 obyvateľmi, ktorej účelom bolo preveriť dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení a nakladaní s verejnými finančnými prostriedkami, majetkom, majetkovými právami, pohľadávkami a záväzkami územnej samosprávy.

Kontrola bola vykonaná v čase od 15.05.2013 do 23.08.2013 v kontrolovanom subjekte

**Obec Stráža
Stráža 243
013 04 Dolná Tižina
IČO 00321630**

za kontrolované obdobie roka 2012 a v prípade potreby objektívneho zhodnotenia kontrolovaných skutočností aj predchádzajúce roky.

Predmetom kontroly bolo:

- rozpočet obce a výsledok jej rozpočtového hospodárenia,
- dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami,
- nakladanie s majetkom obce,
- vnútorný kontrolný systém.

Obec Stráža je v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 369/1990 Zb.“) samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, združujúci občanov, ktorí majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá samostatne hospodári s vlastnými finančnými prostriedkami a vlastným majetkom podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Samosprávu obce vykonávajú jej občania prostredníctvom verejných zhromaždení obyvateľov obce a najmä prostredníctvom zvolených zástupcov: sedemčlenného obecného zastupiteľstva (ďalej len „OcZ“) a starostu obce. Predstaveným obce, najvyšším výkonným orgánom obce a štatutárnym orgánom obce je starosta.

Základnou právnou normou obce v roku 2012 bol Štatút obce Stráža schválený OcZ dňa 28.12.2007 s účinnosťou od 13.01.2008. Napriek viacerým novelizáciám zákona č. 369/1990 Zb. nebol štatút obce aktualizovaný. V dôsledku toho niektoré jeho ustanovenia boli v roku 2012 v rozpore s platným znením zákona č. 369/1990 Zb.:

- schvaľovanie organizačného poriadku, pracovného poriadku obecného úradu a poriadku odmeňovania zamestnancov obce OcZ a nie starostom obce (§ 13 ods. 4 písm. d) zákona č. 369/1990 Zb.),
- starosta obce ako správny orgán (§ 13 ods. 5 zákona č. 369/1990 Zb.),

- voľba zástupcu starostu obce OcZ nie rozhodnutím starostu (§ 13b ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb.),
- obecný úrad ako orgán OcZ (§ 16 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb.),
- platnosť miestneho referenda pri nadpolovičnej väčšine obyvateľov obce, nie aspoň polovice obyvateľov obce (§ 11a ods. 8 zákona č. 369/1990 Zb.),
- zánik mandátu poslanca v prípade neospravedlnenej neúčasti na zasadnutí OcZ trikrát po sebe (§ 25 ods. 2 písm. g) zákona č. 369/1990 Zb.).

Obecný úrad v Stráži sa v kontrolovanom období riadil Organizačným poriadkom Obecného úradu v Stráži (ďalej len „OP“) zo dňa 30.04.2012 s účinnosťou od 01.06.2012. Obec Stráža nebola v kontrolovanom období zriaďovateľom žiadnej rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie. Obec prevádzkovala materskú školu bez právnej subjektivity.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1. Rozpočet obce a výsledok jej rozpočtového hospodárenia

1.1 Zostavenie, schvaľovanie, zmeny a plnenie rozpočtu obce

Rozpočet obce Stráža na rok 2012 bol schválený OcZ dňa 07.12.2011. Jeho návrh bol zverejnený na úradnej tabuli obce dňa 19.11.2011, t. j. viac ako potrebných minimálne 15 dní pred jeho prerokovaním v OcZ. Rozpočet obce Stráža bol zostavený ako viacročný na roky 2012 – 2014. Vnútorne bol rozčlenený v súlade s ustanovením § 10 ods. 3 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 583/2004 Z. z.“) na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a finančné operácie.

Tabuľka č. 1 – Prehľad o plnení a čerpaní rozpočtu obce Stráža za rok 2012¹

v €

Ukazovateľ	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť k 31.12.2012	% plnenia
Príjmy spolu	315 500,00	354 150,00	348 354,20	98,36
V tom: bežné príjmy	176 500,00	202 453,00	197 590,46	97,60
kapitálové príjmy	93 000,00	89 617,00	88 684,56	98,96
príjmové finančné operácie	46 000,00	62 080,00	62 079,18	100,00
Výdavky spolu	315 500,00	344 890,00	329 844,16	95,64
V tom: bežné výdavky	176 500,00	188 299,00	175 024,48	92,95
kapitálové výdavky	47 000,00	58 598,00	57 841,89	98,71
výdavkové finančné operácie	92 000,00	97 993,00	96 977,79	98,96
Hospodársky výsledok (prebytok + / schodok -), vrátane finančných operácií	0,00	9 260,00	18 510,04	X
Bežný rozpočet (+,-)	0,00	14 154,00	22 565,98	X
Kapitálový rozpočet (+,-)	46 000,00	31 019,00	30 842,67	X
Finančné operácie (+,-)	-46 000,00	-35 913,00	-34 898,61	X
Hospodársky výsledok (prebytok + / schodok -), po vylúčení finančných operácií:	46 000,00	45 173,00	53 408,65	X

¹ Podľa údajov uvedených v podrobnom čerpaní rozpočtu k 31.12.2012 a vo finančnom výkaze FIN 1-04 k 31.12.2012.

Celkový rozpočet obce Stráža na rok 2012 bol zostavený ako vyrovnaný (315 500,00 €). Bežný rozpočet obce na rok 2012 bol zostavený ako vyrovnaný (176 500,00 €). Kapitálový rozpočet na rok 2012 bol prebytkový (+46 000,00 €). Rozpočet finančných operácií bol zostavený ako schodkový (-46 000,00 €). Schodok finančných operácií bol krytý prebytkom kapitálového rozpočtu. Najväčšiu časť príjmovej časti schváleného rozpočtu tvorili bežné príjmy (55,94 %). Rovnako aj vo výdavkovej časti schváleného rozpočtu mali najväčší podiel bežné výdavky (55,94 %).

Rozpočet obce Stráža na rok 2012 obsahoval finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám pôsobiacim na území obce – rozpočtované dotácie na verejnoprospešné služby a účely a transfery obyvateľom žijúcim na území obce (hmotná núdza) vyplývajúce zo všeobecne záväzných právnych predpisov a všeobecne záväzných nariadení obce. Dotácie na verejnoprospešné služby a účely boli rozpočtované vo výške 1 000,00 € (0,57 % zo schválených bežných výdavkov). V rozpočte obce na rok 2012 však nebol uvedený žiadny konkrétny účel, úloha alebo akcia, na ktoré sa mali použiť prostriedky obce schválené na verejnoprospešné účely. V podprogramoch 6.2 Základná škola a 7.1 Šport bol pri dotácií uvedený len oficiálny názov kategórie 640 – Bežné transfery. Účel použitia rozpočtovaných transferov nebol zrejмый ani v podprogramme 9.3 Výstavba (1 700,00 €).

Neuvedením konkrétnej akcie, úlohy či účelu pre prostriedky určené na verejnoprospešné služby a účely obec Stráža nepostupovala v súlade s ustanovením § 7 ods. 6 zákona č. 583/2004 Z. z., podľa ktorého sa v rozpočte obce na príslušný rok prostriedky pre právnické osoby a fyzické osoby – podnikateľov na podporu všeobecne prospešných služieb, všeobecne prospešných alebo verejnoprospešných účelov a na podporu podnikania a zamestnanosti, rozpočtujú na konkrétnu akciu, úlohu alebo účel použitia prostriedkov.

Rozpočet obce Stráža na rok 2012 obsahoval zámery a ciele, ktoré obec plánovala realizovať zo svojich výdavkov, t. j. bol zostavený a prijatý aj ako programový rozpočet. Okrem výdavkov boli súčasťou programového rozpočtu aj príjmy. Tie však podľa ustanovenia § 4 ods. 5 zákona č. 583/2004 Z. z. nemusia byť v programovom rozpočte. Nedostatkom programového rozpočtu obce Stráža bolo, že neobsahoval žiadne merateľné ukazovatele, na základe ktorých by sa malo monitorovať a hodnotiť plnenie určených cieľov a časový harmonogram ich plnenia.

Napriek chýbajúcim merateľným ukazovateľom obec Stráža vykonala monitorovanie (k 30.08.2012) aj hodnotenie (k 31.12.2012) svojho programového rozpočtu. Hodnotenie plnenia programov bolo súčasťou záverečného účtu obce za rok 2012. Obec Stráža síce formálne dodržala ustanovenia § 12 ods. 2 a § 16 ods. 5 písm. g) zákona č. 583/2004 Z. z., avšak hodnotenie plnenia programov obce sa vykonalo na základe merateľných ukazovateľov, ktoré nikto neschválil a dopredu neurčil.

Schválený rozpočet obce Stráža bol v priebehu roka 2012 zmenený (upravený) OcZ dvakrát. Starosta obce mal splnomocnenie od OcZ „narábať s fin. prostriedkami do výšky 1 500 €“. Takto formulované splnomocnenie bolo príliš všeobecné bez akýchkoľvek pravidiel. Starosta obce túto svoju kompetenciu v roku 2012 nevyužil.

Ani jedna zo zmien rozpočtu obce nebola vykonaná rozpočtovým opatrením. OcZ ich vykonalo prijatím návrhov úprav tak na strane príjmov ako i výdavkov. Tieto úpravy rozpočtu neboli nazvané zákonným výrazom rozpočtové opatrenie. Prvou zmenou rozpočtu z 28.08.2012 boli pri zvýšených príjmoch (o 16 501,00 €) zvýšené výdavky obce (rovnako o 16 501,00 €). Pri druhej zmene rozpočtu z 13.12.2012 boli celkové príjmy obec zvýšené o 22 149,00 € a výdavky vzrástli o 12 889,00 €. Na niektorých položkách jednotlivých

programov rozpočtu došlo i ku kráteniu výdavkov (najmä druhou zmenou rozpočtu). Úpravy rozpočtu neobsahovali výšku a charakter zmien v jednotlivých kategóriách, programoch a podprogramoch. Bol v nich uvedený celý pôvodný rozpočet a už upravený rozpočet.

Nevykonaním zmeny rozpočtu rozpočtovými opatreniami obec Stráža nepostupovala v súlade s ustanovením § 14 ods. 2 zákona č. 583/2004 Z. z., podľa ktorého príslušný orgán obce vykonáva zmeny rozpočtu v priebehu rozpočtového roka rozpočtovými opatreniami, ktorými sú presun rozpočtovaných prostriedkov v rámci schváleného rozpočtu, pričom sa nemenia celkové príjmy a celkové výdavky, alebo povolené prekročenie výdavkov pri dosiahnutí vyšších príjmov, alebo viazanie rozpočtovaných výdavkov, ak ich krytie je ohrozené neplnením rozpočtovaných príjmov alebo ak sa očakáva narušenie vyrovnanosti bežného rozpočtu z iných dôvodov ako použitím rezervného fondu, použitím účelovo určených prostriedkov poskytnutých zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu Európskej únie alebo na základe osobitného predpisu, nevyčerpaných v minulých rokoch.

Obec Stráža v priebehu kontrolovaného obdobia viedla operatívnu evidenciu o všetkých rozpočtových zmenách vykonaných v priebehu roka 2012.

Celkové príjmy rozpočtu obce Stráža sa v roku 2012 plnili na 98,36 %, pričom bežné výdavky boli plnené na 97,60 % oproti upravenému rozpočtu, kapitálové príjmy boli plnené na 98,96 % a príjmové finančné operácie na 100,00 % oproti upravenému rozpočtu. Čerpanie celkových výdavkov bolo v roku 2012 na úrovni 95,64 % úrovne upraveného rozpočtu, z toho bežné výdavky boli čerpané na 92,95 %, kapitálové výdavky na 98,71 % a výdavkové finančné operácie na úrovni 98,96 %. Z hľadiska programov rozpočtu boli najvyššie výdavky v programoch 10. Vnútna a podporná činnosť správy obce (167 635,97 € – 50,82 %), 5. Komunikácie (54 748,00 € – 16,60 %), 6. Vzdelávanie (50 671,40 € – 15,36 %), 11. Sociálne služby (28 648,05 € – 8,69 %). Najmenšie výdavky boli v programoch 2. Služby občanom (0,00 € – 0,00 %), 1. Plánovanie, manažment a kontrola (2 018,28 € – 0,61 %), 3. Bezpečnosť (3 029,34 € – 0,92 %) a 7. Šport (3 770,59 € – 1,14 %).

V schválenom aj upravenom rozpočte na rok 2012 obec Stráža uplatnila platnú rozpočtovú klasifikáciu, avšak nie vždy správne. Príjmy z dane zo stavieb v sume 2 600,00 € (podľa upraveného rozpočtu v sume 8 150,00 €) a z dane za psa v sume 550,00 € (podľa upraveného rozpočtu v sume 750,00 €) boli v schválenom aj upravenom rozpočte nesprávne označené kódom 121001 – Daň z pozemkov, namiesto kódov 121002 – Daň zo stavieb a 133001 – Daň za psa. Rozpočtovaný príjem z preklenovacieho úveru na multifunkčné ihrisko v sume 46 000,00 € bol podľa použitého kódu 513002 dlhodobý bankový, no v popise bol označený ako krátkodobý. V skutočnosti podľa zmluvy o úvere šlo o úver poskytnutý nebankovým subjektom (stavebnou spoločnosťou) splatný do jedného roka. Takže v tomto prípade mala byť správne použitá položka 514 – Ostatné úvery, pôžičky a návratné finančné výpomoci.

Príjmy z nadácií v sume 6 672,00 € boli v upravenom rozpočte nesprávne zatriedené na podpoložke 291001 – Vrátené neoprávnene použité alebo zadržané finančné od neziskovej organizácie poskytujúcej všeobecne prospešné služby, namiesto 311 – Granty. Podobne nevyčerpané finančné prostriedky z minulých rokov v celkovej sume 11 147,00 € boli dňa 28.08.2012 do rozpočtu obce na rok 2012 nesprávne zaradené prostredníctvom podpoložky 454001 – Prevod prostriedkov z rezervného fondu obce a z rezervného fondu vyššieho územného celku. Vzhľadom k tomu, že nešlo o prostriedky rezervného fondu, správne mala byť použitá položka 453 – Zostatok prostriedkov z predchádzajúcich rokov.

Bežné výdavky na civilnú ochranu v sume 145,00 € (podľa upraveného rozpočtu v sume 4 483,00 €) boli nesprávne zatriedené v triede funkčnej klasifikácie 03.2.0 – Ochrana

pred požiarom a nie v triede 02.2.0 – Civilná ochrana. Výdavky na protipovodňové opatrenia v sume 19 810,00 € (podľa upraveného rozpočtu v sume 21 104,00 €) obec taktiež nesprávne zatriedila do podtriedy funkčnej klasifikácie 10.7.0.3 – Ďalšie sociálne služby občanom v hmotnej a sociálnej núdzi, namiesto triedy 05.4.0 – Ochrana prírody a krajiny.

Nedostatočným a nesprávnym uplatnením platnej rozpočtovej klasifikácie vo vyššie uvedených prípadoch obec Stráža nedodrжала ustanovenie § 4 ods. 7 zákona č. 583/2004 Z. z., podľa ktorého v rozpočte obce sa uplatňuje rozpočtová klasifikácia v súlade s osobitným predpisom, v nadväznosti na ustanovenie § 4 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 523/2004 Z. z.“), podľa ktorého v rozpočte verejnej správy, pri sledovaní plnenia rozpočtu verejnej správy a pri pohyboch na účtoch finančných aktív sa uplatňuje rozpočtová klasifikácia, podľa ktorej sa jednotne určujú a triedia príjmy a výdavky rozpočtu verejnej správy.

Obec Stráža zostavila za rok 2012 v určenom termíne všetky finančné výkazy, ktoré mala zostaviť podľa opatrenia MF SR č. MF/20414/2007-31, ktorým sa ustanovuje usporiadanie, obsahové vymedzenie, spôsob, termín a miesto predkladania informácií z účtovníctva a údajov potrebných na účely hodnotenia plnenia rozpočtu verejnej správy v znení neskorších zmien a doplnkov.

Vo finančnom výkaze FIN 1 – 04 zostavenom k 31.12.2012 ani v podrobnom čerpaní rozpočtu k 31.12.2012 a ani v záverečnom účte obce za rok 2012 sa neobjavili kapitálové príjmy z predaja pozemku č. KN 550/8 vo výške 775,50 € a výdavky na nemocenské dávky pri dočasnej práci neschopnosti vo výške 56,86 €.

Porovnaním finančného výkazu FIN 1 – 04 zostaveného k 31.12.2012 s podrobným čerpaním rozpočtu bol zistený rozdiel pri vykazovaní údajov upraveného rozpočtu na položke 642 v triede funkčnej klasifikácie 01.1.1.6 – Obecný úrad. Podľa finančného výkazu FIN 1 – 04 boli rozpočtované prostriedky na tejto položke v sume 660,00 €. Avšak podľa podrobného čerpania rozpočtu a tiež podľa schválených zmien rozpočtu mali byť výdavky na položke 642 v triede funkčnej klasifikácie 01.1.1.6 – Obecný úrad v sume 1 315,00 €. Rozdiel vykázaného údajá predstavoval sumu 655,00 €.

Uvedením nepravdivých údajov vo finančnom výkaze FIN 1 – 04 obec Stráža nedodrжала ustanovenie § 18 ods. 3 zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov, podľa ktorého spravodajské jednotky sú povinné úplne, pravdivo, v ustanovených termínoch a bezplatne poskytovať údaje požadované na štatistické zisťovania zahrnuté v programe štátnych štatistických zisťovaní na formulári v písomnej podobe alebo v elektronickej podobe.

1.2 Záverečný účet obce

Po skončení rozpočtového roka 2012 boli údaje o rozpočtovom hospodárení spracované do záverečného účtu obce za rok 2012. Tento neobsahoval žiadnu informáciu, či obec v roku 2012 poskytla nejaké záruky a či vykonávala alebo nevykonávala podnikateľskú činnosť, čím obec Stráža nepostupovala v súlade s ustanovením § 16 ods. 5 písm. e) a f) zákona č. 583/2004 Z. z., podľa ktorého záverečný účet okrem iného obsahuje i prehľad o poskytnutých zárukách podľa jednotlivých príjemcov a údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti. Ostatné zákonom určené náležitosti záverečný účet obce obsahoval.

Pred schválením bol návrh záverečného účtu obce predložený na verejnú diskusiu a dňa 29.04.2013 zverejnený na úradnej tabuli obce v súlade so zákonom po dobu najmenej 15 dní pred jeho prerokovaním v OcZ. Návrh záverečného účtu obce za rok 2012 bol OcZ

schválený uznesením č. 8/2013 zo dňa 29.05.2013, t. j. v zákonom určenej lehote. Prerokovanie záverečného účtu bolo uzatvorené výrokom, že OcZ „schvaľuje Záverečný účet obce Stráža za rok 2012 vrátane Hodnotiacej správy k programovému rozpočtu k 31.12.2012 bez pripomienok.“ Takto formulované uznesenie k záverečnému účtu obce nebolo v súlade s ustanovením § 16 ods. 10 zákona č. 583/2004 Z. z., podľa ktorého prerokovanie záverečného účtu obce sa uzatvára jedným z týchto výrokov: celoročné hospodárenia sa schvaľuje bez výhrad alebo celoročné hospodárenie sa schvaľuje s výhradami.

Pri rozbere čerpania výdavkov rozpočtu bolo uvedené nesprávne čerpanie bežných výdavkov na 93,05 %. V skutočnosti obec svoje bežné výdavky čerpala na 92,95 % oproti upravenému rozpočtu. V tomto rozbere nebola dodržaná, resp. vôbec nebola použitá platná funkčná klasifikácia rozpočtovej klasifikácie. Čerpanie výdavkov bolo uvedené podľa programov obce, nie podľa tried funkčnej klasifikácie ako uvádzala hlavička tabuľky.

Neuplatnením platnej funkčnej klasifikácie pri rozbere čerpania výdavkov obec Stráža nepostupovala v súlade s ustanovením § 16 ods. 5 písm. a) zákona č. 583/2004 Z. z., podľa ktorého záverečný účet obce obsahuje údaje o plnení rozpočtu v členení na bežné príjmy a výdavky, kapitálové príjmy a výdavky a finančné operácie v súlade s rozpočtovou klasifikáciou.

Údaje o upravených bežných výdavkoch v štyroch programoch² neboli správne, nakoľko obsahovali celkové výdavky týchto programov, t. j. nielen bežné ale i kapitálové výdavky a výdavkové finančné operácie. Prehľad o stave dlhu zahŕňal všetky záväzky obce k 31.12.2012, nielen tie vyplývajúce z úverového zaťaženia. Tento prehľad na druhej strane neobsahoval údaj o uzatvorení dodatku k zmluve o úvere v komerčnej banke o výške mesačných splátok, aká bola výška dlhu k 01.01.2012. Záverečný účet obce taktiež neobsahoval údaje o poskytnutých transferoch z rozpočtu obce a akým spôsobom boli tieto transfery zúčtované.

Preverením postupov pri výpočte výsledku rozpočtového hospodárenia nebol zistený nesúlad s platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi. Výsledok rozpočtového hospodárenia v sume 53 408,65 € bol vyčíslený ako rozdiel medzi príjmami bežného a príjmami kapitálového rozpočtu a výdavkami bežného a výdavkami kapitálového rozpočtu s vylúčením finančných operácií. Z takto vyčísleného prebytku rozpočtu obce bolo 10 % použitých ako zdroj rezervného fondu. Podľa záverečného účtu prebytok kapitálového rozpočtu v sume 30 842,67 € bol použitý na úhradu splátok istín úverov. Kto a kedy o takomto použití prebytku kapitálového rozpočtu rozhodol, nebolo v záverečnom účte napísané. Uznesenie OcZ č. 8/2013 o schválení záverečného účtu sa o prebytku rozpočtového hospodárenia vôbec nezmieňovalo.

Tým, že OcZ nerozhodlo o použití prebytku rozpočtového hospodárenia obce za rok 2012, nebolo dodržané ustanovenie § 16 ods. 8 zákona č. 583/2004 Z. z., podľa ktorého o použití prebytku rozpočtu rozhoduje obecné zastupiteľstvo pri prerokovaní záverečného účtu obce.

1.3 Stav a vývoj dlhu obce

V roku 2012 obec Stráža čerpala návratné zdroje financovania v sume 50 932,18 €. Šlo o úver poskytnutý nebankovým subjektom na predfinancovanie projektu rekonštrukcie miestnej komunikácie. Okrem tohto úveru mala obec v roku 2012 záväzky voči komerčnej banke a nebankovému subjektu, ktoré jej v predchádzajúcom období poskytli úvery

² 5. Komunikácie, 6. Vzdelávanie, 7. Šport a 10. Vnútoraná a podporná činnosť správy obce

na kapitálové výdavky. Účelom úverov od nebankových subjektov bolo predfinancovanie projektov spolufinancovaných z prostriedkov Európskej únie a štátneho rozpočtu v rámci Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 (vybudovanie viacúčelového ihriska a rekonštrukcia miestnej komunikácie).

Keďže obidva nebankové úvery obec použila na predfinancovanie projektov spolufinancovaných z prostriedkov Európskej únie a štátneho rozpočtu, v zmysle ustanovenia § 17 ods. 8 zákona č. 583/2004 Z. z. sa záväzky z takýchto návratných zdrojov financovania nezapočítali do celkovej sumy dlhu obce. Celkový dlh obce tak v zmysle ustanovenia § 17 ods. 7 a 8 zákona č. 583/2004 Z. z. bol k 31.12.2011 v sume 55 411,63 € a k 31.12.2012 vo výške 43 980,70 €. Záväzky obce vyplývajúce z úverových zmlúv boli k 31.12.2011 vo výške 132 469,79 € a k 31.12.2012 vo výške 86 424,18 €. V porovnaní rokom 2011 došlo v roku 2012 k poklesu úverového zaťaženia o 34,76 % (46 045,61 €).

Suma ročných splátok návratných zdrojov financovania, pozostávajúca zo splátok úverových istín a úrokov, k 31.12.2011 bola vo výške 41 862,00 €. To predstavovalo 29,09 % skutočných bežných príjmov obce za predchádzajúci rok 2010. Suma úverových splátok v roku 2012 bola vo výške 98 711,05 €, čo bolo v porovnaní s rokom 2011 o 135,80 % viac. Bolo to spôsobené najmä splatením úveru na viacúčelové ihrisko v sume 92 469,79 €. Vývoj stavu zadlženosti obce Stráža možno vnímať pozitívne, keďže celkový dlh obce klesal. A to aj vo vzťahu k výške dlhu obce vyplývajúcej z úverových zmlúv v prepočte na jedného obyvateľa. K 31.12.2011 tento ukazovateľ dosiahol výšku 197,72 €/obyvateľa a k 31.12.2012 to bolo 129,96 €/obyvateľa (34,27 % pokles).

Tabuľka č. 2 – Prehľad o ukazovateľoch dlhu obce za roky 2011 – 2012

Ukazovateľ	Obdobie		Index 2012/2011
	k 31.12.2011	k 31.12.2012	
Celkový dlh obce v € (§ 17 ods. 7 zákona č. 583/2004 Z. z.)	55 411,63	43 980,70	79,37 %
Suma ročných splátok návratných zdrojov financovania v € (kategória 650 a 820)	41 862,00	98 711,05	235,80 %
Skutočné bežné príjmy obce za predchádzajúci rok v € (k 31.12.2010 a k 31.12.2011)	143 911,44	169 555,00	117,82 %
Ukazovatele dlhu v %:			
a) § 17 ods. 6 písm. a) zákona č. 583/2004 Z. z.	38,50	25,94	67,37 %
b) § 17 ods. 6 písm. b) zákona č. 583/2004 Z. z.	29,09	58,22	200,14 %
Dlh obce spolu, vrátane úverov na predfinancovanie projektov EÚ a SR	132 469,79	86 424,18	65,24 %
Počet obyvateľov obce	670	665	99,25 %
Dlh obce na 1 obyvateľa v €	82,70	66,14	79,97 %
Dlh obce na 1 obyvateľa v € vrátane úverov na predfinancovanie projektov EÚ a SR	197,72	129,96	65,73 %

Obec Stráža v kontrolovanom období roka 2012 podpísala dodatok k úverovej zmluve s komerčnou bankou upravujúci výšku splátok a úverovú zmluvu s nebankovým subjektom na predfinancovanie projektu rekonštrukcie miestnej komunikácie. Prijatie tohto úveru a podpis dodatku k úverovej zmluve dopredu odsúhlasilo OcZ. Podľa vyjadrenia obce hlavná kontrolórka obce pred podpisom vyššie uvedených úveroch zmlúv preverila dodržanie podmienok na ich prijatie podľa ustanovenia § 17 ods. 6 zákona č. 583/2004 Z. z. Toto preverenie však hlavná kontrolórka žiadnym spôsobom nezdokladovala.

Obec neprevzala záruku za úver, pôžičku alebo iný dlh fyzickej či právnickej osoby. Vzhľadom k tomu, že väčšina prijatých návratných zdrojov financovania bola krytá refundáciou výdavkov projektov spolufinancovaných z prostriedkov Európskej únie a štátneho rozpočtu, uzavretím úverových zmlúv nebola výrazne narušená vyrovnanosť bežného rozpočtu obce.

Aj keď suma ročných splátok návratných zdrojov financovania obce prekročila zákonom určenú 25 % hranicu skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka, obec Stráža v kontrolovanom období roku 2012 (ako aj v roku 2011) spĺňala podmienky na prijatie návratných zdrojov financovania. Bolo to z dôvodu, že druhý z ukazovateľov – celková suma dlhu obce neprekročila 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka. Na prijatie návratného zdroja financovania pritom musia byť splnené obidve kritériá súčasne, t. j. jedno z nich môže byť prekročené.

Príjem z úveru od nebankovej spoločnosti v sume 50 932,18 € na rekonštrukciu miestnej komunikácie obec Stráža nesprávne zatriedila na podpoložku 513002 – Bankové úvery dlhodobé. Keďže úver obci poskytol nebankový subjekt správne mal byť zatriedený na položku 514 – Ostatné úvery, pôžičky a návratné finančné výpomoci.

Podobne výdavky na splácanie istiny v sume 92 469,79 € z úveru na viacúčelové ihrisko poskytnutého inou nebankovou spoločnosťou obec nesprávne zatriedila na podpoložku 822005 – Splácanie istiny dodávateľského úveru do zahraničia. Spoločnosť, ktorá tento úver obci poskytla, mala sídlo na území Slovenskej republiky a nie v zahraničí. Z tohto dôvodu malo byť splácanie istiny úveru zatriedené na položku 821 – Splácanie tuzemskej istiny. Splátky úrokov z úverov v sume 1 733,26 € obec nesprávne zatriedila do podtriedy funkčnej klasifikácie 01.1.1.6 – Výdavky obce, namiesto triedy 01.7.0 – Transakcie verejného dlhu.

Nesprávnym uplatnením platnej rozpočtovej klasifikácie pri zatriedovaní príjmov z úverov, splácania istiny úveru od nebankových subjektov a úrokov z úverov obec Stráža nedodržala ustanovenie § 4 ods. 7 zákona č. 583/2004 Z. z., v nadväznosti na ustanovenie § 4 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z.

2. Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami

2.1 Kontrola súladu vybraných výdavkov obce s rozpočtovými pravidlami a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi

Kontrola dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami bola vykonaná na vybraných 141 dodávateľských faktúrach, čo predstavovalo 66,82 % vzorku predložených dodávateľských faktúr. Objem skontrolovaných finančných prostriedkov predstavoval sumu 94 151,59 €, z čoho 57 675,16 € boli uhradené kapitálové výdavky.

V 22 prípadoch obec Stráža výdavky za uhradenie dodávateľských faktúr nezatriedila na správnu podpoložku podľa Opatrenia Ministerstva financií SR z 8. decembra 2004 č. MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie v znení neskorších zmien a doplnkov:

- výdavky za aktualizácie softvérových modulov mzdy, dane, poplatky, register obyvateľov a AZÚV v celkovej sume 1 284,14 € uskutočnených na základe 13 faktúr³ boli nesprávne rozpočtovo zatriedené na podpoložku 635002 – Rutinná a štandardná údržba výpočtovej techniky, čím došlo vo finančnom výkaze o plnení rozpočtu k podhodnoteniu podpoložky 635009 – Rutinná a štandardná údržba softvéru,

³ faktúry s int. číslami 2012000007, 2012000008, 2012000009, 2012000015, 2012000020, 2012000035, 2012000057, 2012000062, 2012000104, 2012000110, 2012000115, 2012000159, 2012000195

- výdavok za aktualizácie AZÚV a modulu majetok v sume 120,00 € uskutočnený na základe dodávateľskej faktúry s int. číslom 2012000186 bol nesprávne rozpočtovo zatriedený na podpoložku 635004 – Rutinná a štandardná údržba prevádzkových strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia, čím došlo vo finančnom výkaze o plnení rozpočtu k podhodnoteniu podpoložky 635009 – Rutinná a štandardná údržba softvéru,
- výdavok za údržbu web stránky v sume 60,00 € uskutočnený na základe dodávateľskej faktúry s int. číslom 2012000010 bol nesprávne rozpočtovo zatriedený na podpoložku 637004 – Všeobecné služby, čím došlo vo finančnom výkaze o plnení rozpočtu k podhodnoteniu podpoložky 637003 – Propagácia, reklama a inzercia,
- výdavok za obstaranie licencie súvisiacej s používaním softvéru v sume 154,87 € uskutočnený na základe dodávateľskej faktúry s int. číslom 2012000077 bol nesprávne rozpočtovo zatriedený na podpoložku 635002 – Rutinná a štandardná údržba výpočtovej techniky, čím došlo vo finančnom výkaze o plnení rozpočtu k podhodnoteniu podpoložky 633013 – Softvér,
- výdavok za obstaranie softvéru v sume 443,88 € uskutočnený na základe dodávateľskej faktúry s int. číslom 2012000078 bol vzhľadom na vnútorný predpis obce o evidovaní, odpisovaní a účtovaní majetku⁴ nesprávne rozpočtovo zatriedený na podpoložku 633013 – Softvér, čím došlo vo finančnom výkaze o plnení rozpočtu k podhodnoteniu podpoložky 711003 – Softvér,
- výdavok za servis softvéru v sume 26,00 € uskutočnený na základe dodávateľskej faktúry s int. číslom 2012000081 bol nesprávne rozpočtovo zatriedený na podpoložku 632003 – Poštové a telekomunikačné služby, čím došlo vo finančnom výkaze o plnení rozpočtu k podhodnoteniu podpoložky 635009 – Rutinná a štandardná údržba softvéru,
- výdavok za nakládku a vykládku komunálneho odpadu v sume 68,80 € uskutočnený na základe dodávateľskej faktúry s int. číslom 2012000054 bol nesprávne rozpočtovo zatriedený na podpoložku 633006 – Všeobecný materiál, čím došlo vo finančnom výkaze o plnení rozpočtu k podhodnoteniu podpoložky 637004 – Všeobecné služby,
- výdavok za stavebný materiál použitý pri rekonštrukcii v sume 120,60 € uskutočnený na základe dodávateľskej faktúry s int. číslom 2012000171 bol nesprávne rozpočtovo zatriedený na podpoložku 633006 – Všeobecný materiál, čím došlo vo finančnom výkaze o plnení rozpočtu k podhodnoteniu položky 717 – Realizácia stavieb a ich technického zhodnotenia,
- výdavok za opravu tlačiarne v sume 121,33 € uskutočnený na základe dodávateľskej faktúry s int. číslom 2012000148 bol nesprávne rozpočtovo zatriedený na podpoložku 632003 – Poštové služby a telekomunikačné služby, čím došlo vo finančnom výkaze o plnení rozpočtu k podhodnoteniu podpoložky 635004 – Rutinná a štandardná údržba prevádzkových strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia,
- výdavok za piesok použitý pri rekonštrukcii miestnej komunikácie v sume 92,18 € uskutočnený na základe pokladničného dokladu z registračnej pokladne bol nesprávne zatriedený na podpoložku 711001 – Nákup pozemkov, čím došlo vo finančnom výkaze o plnení rozpočtu k podhodnoteniu podpoložky 717002 – Rekonštrukcia a modernizácia.

⁴ Obec si určila, že ako drobný dlhodobý nehmotný majetok sa v účtovej triede 0 – Dlhodobý majetok účtuje dlhodobý nehmotný majetok, ktorého obstarávacia cena je vyššia ako 400,00 € a doba použiteľnosti je dlhšia ako jeden rok.

Nesprávnym zatriedením vyššie uvedených výdavkov obec Stráža nepostupovala v súlade s ustanovením § 4 ods. 7 zákona č. 583/2004 Z. z., v nadväznosti na ustanovenie § 4 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z.

Výdavky na splácanie istín úverov boli v čase úhrady kryté rozpočtom obce len do výšky 92 000,00 €. Obec do prvej zmeny rozpočtu dňa 28.08.2012 zaplatila až 94 172,98 €, t. j. 2 172,98 € nebolo krytých platným rozpočtom obce. Po 28.08.2012 obec nad jeho rámec použila na splácanie úverov 940,66 €.

V čase úhrady neboli rozpočtom obce kryté dva kapitálové výdavky v podprograme 6.1 Materská škola vo výške 4 865,00 €⁵. Tieto výdavky obec uhradila dňa 19.10.2012 a dňa 05.12.2012, pričom príslušnú zmenu rozpočtu vykonala až dňa 13.12.2012. Podobne obec postupovala v podprograme 7.1 Šport. V tomto podprograme po zmene rozpočtu 28.08.2012 neboli rozpočtované žiadne kapitálové výdavky. Napriek tomu obec Stráža do ďalšej úpravy svojho rozpočtu dňa 13.12.2012 použila na kapitálové výdavky v podprograme 7.1 Šport 1 250,14 €⁶.

Úhradou kapitálových výdavkov v podprogramoch 6.1 a 7.1 a splácanie istín úverov vo vyššie uvedených prípadoch bez ich rozpočtového krytia obec Stráža nedodrжала ustanovenie § 12 ods. 2 zákona č. 583/2004 Z. z., podľa ktorého obce hospodária s rozpočtovými prostriedkami podľa schváleného rozpočtu a počas roka kontrolujú hospodárenia s rozpočtovými prostriedkami, a zároveň ustanovenie § 19 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z., podľa ktorého štatutárny orgán subjektu verejnej správy je povinný zabezpečiť, aby sa verejné prostriedky uvoľňovali iba v takej výške, aká zodpovedá rozsahu plnenia úloh zahrnutých v rozpočte subjektu verejnej správy.

Podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z. z.“) je obec na svojom webovom sídle, ak ho má zriadené, v štruktúrovanej a prehľadnej forme, povinná zverejňovať podľa ustanovenia § 5b zákona č. 211/2000 Z. z. údaje o vyhotovenej objednávke tovarov, služieb a prác a údaje o faktúre za tovary, služby a práce týkajúcich sa použitia verejných prostriedkov. Na webovom sídle obce Stráža neboli v roku 2012 zverejnené údaje o vyhotovených objednávkach tovarov, služieb a prác, čím obec nepostupovala v súlade s ustanovením § 5b ods. 1 písm. a) zákona č. 211/2000 Z. z.

2.1.1 Kontrola poskytovania dotácií

Poskytovanie dotácií z vlastných prostriedkov obce mala obec Stráža v kontrolovanom období upravené Všeobecne záväzný nariadením č. 2/2011 o poskytovaní dotácií z vlastných príjmov obce na podporu všeobecne prospešných služieb, všeobecne prospešných alebo verejnoprospešných účelov, na podporu podnikania a zamestnanosti, na akcie vo verejnom záujme a v prospech rozvoja územia obce (ďalej len „VZN č. 2/2011“). Toto všeobecne záväzné nariadenie prijalo OcZ dňa 05.05.2011 s účinnosťou od 21.05.2011. Kontrolou obsahových náležitostí VZN č. 2/2011 nebol zistený nesúlad s ustanoveniami § 7 ods. 4 a 6 zákona č. 583/2004 Z. z.

⁵ faktúra s int. č. 2012000160 za dopravné ihrisko na sumu 3 325,00 € uhradená dňa 19.10.2012, faktúra s int. č. 2012000178 za detské ihrisko na sumu 1 540,00 € uhradená dňa 05.12.2012

⁶ faktúra s int. č. 2012000130 za zariadenie ihriska na 924,00 € uhradená dňa 12.09.2012, výdavkový pokladničný doklad (ďalej len „VPD“) zo dňa 05.10.2012 za materiál na 30,24 €, faktúra s int. č. 2012000144 za cement na sumu 264,00 € uhradená dňa 10.10.2012, faktúra s int. č. 2012000145 za fasádny polystyrén na 31,90 € uhradená dňa 10.10.2012

V roku 2012 obec Stráža poskytla zo svojich vlastných rozpočtovaných prostriedkov dotácie⁷ v celkovej sume 2 869,69 € (46,94 % z celkových poskytnutých dotácií), z toho:

- príspevky na členské v záujmových združeniach obce boli v sume 483,41 € (16,85 % z vlastných prostriedkov obce vyčlenených na dotácie),
- dotácie spoločnému obecnému úradu boli v sume 2 229,83 € (77,70 % z vlastných prostriedkov obce vyčlenených na dotácie),
- dotácie školskému úradu boli v sume 60,00 € (2,09 % z vlastných prostriedkov obce vyčlenených na dotácie),
- príspevky jednotlivcom na dávky v hmotnej núdzi a nemocenské dávky boli v sume 96,45 € (3,36 % z vlastných prostriedkov obce vyčlenených na dotácie).

Časť výdavkov na určených pre spoločný obecný úrad a školský úrad v súhrnnej sume 824,32 € (13,48 % z celkových poskytnutých transferov) boli nesprávne zatriedené na podpoložke 642006 – Transfery na členské príspevky, namiesto položky 641 – Transfery v rámci verejnej správy.

Nesprávnym uplatnením platnej rozpočtovej klasifikácie pri triedení vyššie uvedených transferov obec Stráža nepostupovala v súlade s ustanovením § 4 ods. 7 zákona č. 583/2004 Z. z., v nadväznosti na ustanovenie § 4 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z.

2.2 Kontrola správnosti vedenia účtovníctva a zostavenia účtovnej závierky

Správnosť účtovania účtovných prípadov v zmysle platných postupov účtovania a zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 431/2002 Z. z.“) bola overená kontrolou účtovných dokladov, ako aj údajov uvedených v hlavnej knihe a účtovnom denníku. Vo vybranej vzorke účtovných dokladov, uvedenej v bode 2.1 tohto protokolu o výsledku kontroly, nebol zistený žiadny prípad nedodržania platných postupov účtovania.

Podľa Čl. 6 vnútorného predpisu pre vedenie účtovníctva č. 1/2011 zo dňa 14.01.2011 účinného aj v kontrolovanom období obec Stráža účtovala zásoby spôsobom B. Keďže však podľa ustanovenia § 16 ods. 3 zákona č. 583/2004 Z. z. si obec musí dať overiť účtovnú závierku audítorom, účtovaním zásob spôsobom B obec Stráža nepostupovala v súlade s ustanovením § 36 ods. 5 Opatrenia MF SR č. MF/16786/2007-31 z 8. augusta 2007, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky (ďalej len „opatrenie č. MF/16786/2007-31“), podľa ktorého spôsob B účtovania zásob môžu uplatniť účtovné jednotky, na ktoré sa nevzťahuje povinnosť overiť účtovnú závierku audítorom podľa osobitného predpisu.

Účtovná závierka obce Stráža za rok 2012 bola zostavená dňa 22.01.2013. Obsahovala všetky zákonom predpísané náležitosti a súčasti. Účtovná závierka obce za rok 2012 nebola v čase výkonu kontroly overená audítorom. V zmysle ustanovenia § 19 ods. 3 zákona č. 431/2002 Z. z. je obec povinná tak urobiť do jedného roka od skončenia účtovného obdobia, za ktoré sa zostavuje. Podobne aj v prípade výročnej správy má obec na overenie jej súladu s účtovnou závierkou zostavenou za to isté účtovné obdobie audítorom čas do konca roka 2013 (§ 20 ods. 3 zákona č. 431/2002 Z. z.).

⁷ Z položiek ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie 641 – Transfery v rámci verejnej správy a 642 – Transfery jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám.

2.3 Kontrola postupov verejného obstarávania

Obstarávanie tovarov, služieb a stavebných prác mala obec Stráža v kontrolovanom období roka 2012 upravené vnútornou Smernicou č. 04/2012 k postupu obec Stráža pri verejnom obstarávaní zo dňa 07.05.2012 (ďalej len „Smernica č. 04/2012“). Táto smernica nadobudla účinnosť dňom 07.05.2012.

Smernica č. 04/2012 upravovala najmä postup pri zadávaní zákaziek s nízkou hodnotou (Čl. I. – III. druhej časti smernice), ktoré sú v zákone č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 25/2006 Z. z.“) upravené len rámcovo (veľmi všeobecne).

Kontrolou súladu Smernice č. 04/2012 so zákonom č. 25/2006 Z. z. bolo zistené nesprávne (neaktuálne) určenie finančných limitov nadlimitných zákaziek pri obstarávaní tovarov a služieb nad 193 000,00 € a pri obstarávaní stavebných prác nad 4 845 000,00 €.

Neupravením finančných limitov pre nadlimitné zákazky v Smernici č. 04/2012 sa táto dostala do rozporu s ustanovením § 4 ods. 2 písm. b), d) a g) zákona č. 25/2006 Z. z., podľa ktorého nadlimitná zákazka je, ak predpokladaná hodnota zákazky sa rovná alebo je vyššia ako 200 000,00 €, ak ide o zákazku na dodanie tovaru a na poskytnutie služby zadávanú obcou a 5 000 000,00 €, ak ide o zákazku na uskutočnenie stavebných prác.

Podľa Čl. III. ods. 1 písm. c) druhej časti Smernice č. 04/2012 obec nemusela vykonať prieskum trhu pri výbere dodávateľa údržby verejného osvetlenia. Obstarávanie tejto služby však nebolo vyňaté spod zákona č. 25/2006 Z. z. a má svoj vlastný kód v Spoločnom slovníku obstarávania (CPV). Nebol teda dôvod vylučovať obstarávanie údržby verejného osvetlenia z postupov verejného obstarávania a ani prieskumu trhu.

Vyčlenením obstarávania údržby verejného osvetlenia spod postupov verejného obstarávania v Smernici č. 04/2012 obec Stráža konala v rozpore s ustanovením § 9 ods. 1 zákona č. 25/2006 Z. z., podľa ktorého verejný obstarávateľ je povinný pri zadávaní zákaziek postupovať podľa tohto zákona, v nadväznosti na ustanovenie § 2 ods. 1 zákona č. 25/2006 Z. z., podľa ktorého verejným obstarávaním sú pravidlá a postupy podľa tohto zákona, ktorými sa zadávajú zákazky na dodanie tovaru, zákazky na uskutočnenie stavebných prác, zákazky na poskytnutie služieb a súťaž návrhov, a ustanovenie § 3 ods. 4 citovaného zákona, podľa ktorého zákazka na poskytnutie služby na účely tohto zákona je zákazka, ktorej predmetom je poskytnutie služby.

Podľa Čl. II. druhej časti Smernice č. 04/2012 mohla obec ako verejný obstarávateľ priamo zadávať zákazky, ak predpokladaná cena bez dane pridanej hodnoty zákazky nepresiahla hodnotu 5 000,00 € pri tovaroch a službách a 10 000,00 € pri stavebných prácach. Vzhľadom na obmedzené zdroje obce boli finančné limity na obstarávanie tovarov a služieb (5 000,00 €) a stavebných prác (10 000,00 €), pod ktorými nie je v zmysle Smernice č. 04/2012 potrebné vykonávať prieskum trhu, nastavené príliš vysoko a nezaručovali čo najhospodárnejšie využitie verejných prostriedkov.

Podľa knihy došlých faktúr a pokladničnej knihy obce za rok 2012 obec uhradila zo svojho rozpočtu len jednu faktúru nad 5 000,00 €⁸ (finančný limit stanovený Smernicou č. 4/2012). Verejné obstarávanie k tejto zákazke obec Stráža vykonala v mesiacoch január – február roku 2011, t. j. mimo kontrolovaného obdobia. V roku 2012 obec nevykonala žiadny prieskum trhu k zákazkám s nízkou hodnotou a nerealizovala ani žiadne iné verejné

⁸ faktúra s int. číslom 2012000121 zo dňa 14.08.2012 v sume 46 857,60 € za rekonštrukciu miestnej komunikácie

obstarávanie podľa postupov zákona č. 25/2006 Z. z. Z tohto dôvodu nebolo možné preveriť žiadne verejné obstarávanie v obci.

Jednou z povinností verejného obstarávateľa podľa ustanovenia § 102 ods. 4 zákona č. 25/2006 Z. z. je zverejniť raz štvrťročne na webovom sídle verejného obstarávateľa alebo v periodickej tlači, prípadne inou formou zverejnenia súhrnnú správu o zákazkách s nízkou hodnotou s cenami vyššími ako 1 000 €, v ktorej pre každú zákazku uvedie najmä hodnotu zákazky, predmet zákazky a identifikáciu úspešného uchádzača.

Kontrolou tejto povinnosti bolo zistené, že obec Stráža za rok 2012 nezverejnila žiadnu štvrťročnú správu o zákazkách s nízkou hodnotou nad 1 000,00 €. Pritom podľa knihy došlých faktúr obec Stráža v roku 2012 uhradila osem zákaziek s nízkou hodnotou nad 1 000,00 € v súhrnnej sume 17 385,38 €⁹.

Nezverejnením štvrťročných súhrnných správ o zákazkách s nízkou hodnotou s cenami vyššími ako 1 000,00 € v roku 2012 obec Stráža nedodrжала ustanovenie § 102 ods. 4 zákona č. 25/2006 Z. z.

3. Nakladanie s majetkom obce

3.1 Kontrola správnosti a úplnosti evidencie majetku a záväzkov vrátane inventarizácie majetku a záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov

Kontrolu správnosti evidencie majetku obce, jeho ocenenia a účtovania kontrolná skupina vykonala na všetkých majetkových účtoch obce. Z preverených pozemkov a stavieb boli s výnimkou inžinierskych stavieb (miestnych komunikácií a vodovodu) a drobných stavieb všetky zapísané na liste vlastníctva v zmysle zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov.

V majetkovej evidencii obce Stráža k 31.12.2012 bol i pozemok s parcelným č. KN 550/8 v k. ú. Stráža, ktorý v tom čase už bol predaný súkromnej osobe na základe kúpnej zmluvy (ďalej len „KZ“) zo dňa 09.07.2012. Tento pozemok bol v majetkovej evidencii obce uvedený dokonca dvakrát a to pod inventárnymi číslami 84 a 170. V roku 2012 obec taktiež predala časť zo svojho pozemku s parcelným č. KN 550/2 v k. ú. Stráža. Podľa KZ zo dňa 14.05.2012 rozloha tejto parcely bola 1 875 m², no podľa majetkovej evidencie obce k 31.12.2012 to bolo až 2 775 m², čo bolo o 900 m² viac ako uvádzala KZ. Obec Stráža po predaji časti z parcely č. KN 550/2 neupravila jej rozlohu vo svojej majetkovej evidencii. Z týchto dvoch prípadov vyplýva, že majetková evidencia obce na účte 031 – Pozemky nebola presná a spoľahlivá.

Neodúčtovaním a nevyradením predanej parcely č. KN 550/8 v k. ú. Stráža zo svojej majetkovej a účtovnej evidencie obec Stráža nepostupovala v súlade s ustanovením § 2 ods. 2 opatrenia č. MF/16786/2007-31, podľa ktorého, ak sa nehnuteľnosť obstaráva na základe zmluvy a do nadobudnutia vlastníctva povolením vkladu do katastra nehnuteľností

⁹ zabezpečovanie zimnej údržby miestnych komunikácií za 1 598,03 € (faktúra s int. č. 2012000022 zo dňa 10.02.2012), záchranné práce pri odstraňovaní snehovej kalamity za 1 728,00 € (faktúra s int. č. 2012000032 zo dňa 07.03.2012), záchranné práce pri odstraňovaní snehovej kalamity za 2 920,50 € (faktúra s int. č. 2012000033 zo dňa 07.03.2012), externý manažment projektu rekonštrukcie miestnej komunikácie za 4 074,58 € (faktúra s int. č. 2012000122 zo dňa 14.08.2012), plastové okná za 1 100,00 € (faktúry s int. č. 2012000125 zo dňa 22.08.2012 a č. 2012000141 zo dňa 21.09.2012), dopravné ihrisko materskej školy za 3 325,00 € (faktúra s int. č. 2012000160 zo dňa 18.10.2012), detské ihrisko za 1 540,00 € (faktúra s int. č. 2012000178 zo dňa 03.12.2012), výroba a montáž vstavanej skrine za 1 099,27 € (faktúra s int. č. 2012000193 zo dňa 17.12.2012)

nadobúdateľ nehnuteľnosť užíva, dňom uskutočnenia účtovného prípadu u predávajúceho je deň odovzdania nehnuteľnosti, a ustanovením § 29 ods. 4 písm. b) opatrenia č. MF/16786/2007-31, podľa ktorého zostatková cena dlhodobého hmotného majetku a dlhodobého nehmotného majetku, ktorý nie je úplne odpísaný sa účtuje najmä na ťarchu účtu 541 – Zostatková cena predaného dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku. Zároveň tým obec nepostupovala v súlade s ustanovením § 3 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z., podľa ktorého účtovná jednotka účtuje a vykazuje účtovné prípady v období, s ktorým časovo a vecne súvisia.

Nedodržaním platných postupov účtovania pri vyradovaní a odúčtovaní predaného pozemku č. KN 550/8 v k. ú. Stráža obec Stráža nepostupovala v súlade s ustanovením § 8 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z., podľa ktorého účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo správne, úplne, v nadväznosti na ustanovenie § 8 ods. 2 zákona č. 431/2002 Z. z., podľa ktorého účtovníctvo účtovnej jednotky je správne, ak účtovná jednotka vedie účtovníctvo podľa tohto zákona a ostatných osobitných predpisov, ustanovenie § 8 ods. 3 zákona č. 431/2002 Z. z., podľa ktorého účtovníctvo účtovnej jednotky je úplné, ak účtovná jednotka zaúčtovala v účtovnom období v účtovných knihách všetky účtovné prípady podľa § 3 a ustanovenie § 4 ods. 2 zákona č. 431/2002 Z. z., podľa ktorého podrobnosti o postupoch účtovania ustanoví Ministerstvo financií Slovenskej republiky opatrením. Opatrenie vyhlasuje ministerstvo oznámením o jeho vydaní v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a účtovná jednotka je povinná ho dodržiavať.

Na účte 023 – Dopravné prostriedky obec Stráža okrem jedného motorového vozidla evidovala aj hasičskú striekačku (s obstarávacou cenou 691,30 €, zostatková hodnota 0,00 €) a prívesnú poľnú kuchyňu (s obstarávacou cenou 2 137,99 €, zostatková hodnota 835,99 €). Hasičská striekačka ani prívesná poľná kuchyňa nemali vlastný pohon. Mohli byť pripojené a ťahané, resp. premiestňované ľubovoľným technicky spôsobilým vozidlom. Nešlo teda o dopravné prostriedky. Z tohto dôvodu nemali byť vedené na účte 023 – Dopravné prostriedky, ale na účte 022 – Stroje, prístroje a zariadenia.

Nesprávnym evidovaním hasičskej striekačky a prívesnej poľnej kuchyne na účte 023 – Dopravné prostriedky obec Stráža nedodržala ustanovenie § 21 ods. 3 písm. b) opatrenia č. MF/16786/2007-31, podľa ktorého ako dlhodobý hmotný majetok sa účtujú samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí, ktoré majú samostatné technicko-ekonomické určenie s dobou použiteľnosti dlhšou ako jeden rok a v ocenení vyššom ako je suma ustanovená v osobitnom predpise a ustanovenie § 32 ods. 9 písm. b) opatrenia č. MF/16786/2007-31, podľa ktorého dlhodobý hmotný majetok sa účtuje na príslušný účet účtovných skupín 02 a 03, a to na účet 022 – Samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí.

Nedodržaním platných postupov účtovania pri účtovaní hasičskej striekačky a prívesnej poľnej kuchyne obec Stráža nepostupovala v súlade s ustanovením § 8 ods. 1 a 2 zákona č. 431/2002 Z. z., a ustanovením § 4 ods. 2 zákona č. 431/2002 Z. z.

Obec Stráža sa pri odpisovaní svojho majetku riadila Vnútrošným predpisom o evidovaní, odpisovaní a účtovaní majetku č. 4/2011 zo dňa 15.01.2011 (ďalej len „vnútrošný predpis č. 4/2011“) s účinnosťou od 01.02.2011. Podľa Čl. 5 ods. 1 vnútrošného predpisu č. 4/2011 boli pre štvrtú odpisovú skupinu určené až dve doby odpisovania 20 a 60 rokov s ročnými odpismi 1/20 a 1/60. Vnútrošný predpis č. 4/2011 však neuvádzal, v akých prípadoch sa má 60-ročná doba odpisovania použiť.

Podľa Čl. 1 ods. 7 vnútrošného predpisu č. 4/2011 hmotný majetok s obstarávacou cenou nižšou ako 550,00 € sa účtoval priamo do nákladov, resp. spotreby. Tento vnútrošný predpis vôbec neurčoval podmienky evidovania a účtovania drobného neodpisovaného

majetku s dobou použiteľnosti dlhšou ako jeden rok na podsúvahových účtoch. Napriek absencii pravidiel zaradovania majetku na podsúvahové účty obec Stráža na podsúvahovom účte 750 k 31.12.2012 evidovala majetok v celkovej obstarávacej cene 28 419,89 €. Jeho kontrolou bolo zistené, že na ňom nebol evidovaný majetok s obstarávacou cenou vyššou ako 1 700,00 €.

Závazky vyplývajúce z poskytnutého úveru od nebankového subjektu vo výške 50 932,18 € (k 31.12.2012 boli záväzky z tohto úveru vo výške 48 810,01 €) boli zaúčtované a vedené na účte 461 – Bankové úvery. Keďže úverové finančné prostriedky na predfinancovanie projektu rekonštrukcie miestnej komunikácie poskytol obci nebankový subjekt na základe zmluvy, mali byť tieto úverové záväzky vedené (zaúčtované) na účte 249 – Ostatné krátkodobé finančné výpomoci alebo účte 479 – Ostatné dlhodobé záväzky, a to podľa doby splatnosti úveru. Tá bola podľa úverovej zmluvy zo dňa 15.10.2012 viazaná na refundáciu prostriedkov z platobnej jednotky.

Zaúčtovaním a vedením úverových záväzkov voči nebankovému subjektu na účte 461 – Bankové úvery obec Stráža nepostupovala v súlade s ustanovením § 55 ods. 1 opatrenia č. MF/16786/2007-31, podľa ktorého na účtoch účtovej skupiny 46 – Bankové úvery sa účtujú bankové úvery, ktoré majú dlhodobý charakter. Analytické účty sa vedú podľa jednotlivých úverov poskytnutých účtovnej jednotke a podľa jednotlivých bánk.

Nedodržaním platných postupov účtovania pri účtovaní záväzkov vyplývajúcich z úveru od nebankového subjektu obec Stráža nepostupovala v súlade s ustanovením § 8 ods. 1 a 2 zákona č. 431/2002 Z. z. a ustanovením § 4 ods. 2 zákona č. 431/2002 Z. z.

Evidovaná výška záväzkov obce Stráža k 31.12.2012 na záväzkových účtoch zodpovedala stavu vyplývajúceho zo zmlúv a zákonných povinností voči zamestnancom a ostatným subjektom verejnej správy (štátnemu rozpočtu). Celková výška záväzkov obce Stráža k 31.12.2012 predstavovala 54,95 % zo skutočných bežných príjmov obce predchádzajúceho rozpočtového roka 2011. Po lehote splatnosti obec neevidovala žiadny uznaný záväzok. Obec Stráža tak nebola povinná zaviesť ozdravný režim podľa ustanovenia § 19 ods. 1 zákona č. 583/2004 Z. z.

Dňa 17.10.2012 starosta obce Stráža vydal príkazy štatutárneho zástupcu obce Stráža na vykonanie riadnej inventarizácie majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov k 31.12.2012. Znenie príkazov zodpovedalo ustanoveniu § 6 ods. 3 zákona č. 431/2002 Z. z.

V žiadnom zo skontrolovaných inventúrnych súpisov nebolo uvedené sídlo obce ako účtovnej jednotky a poznámky. V inventúrnom súpise účtu 018 – Drobný dlhodobý nehmotný majetok chýbalo miesto uloženia inventarizovaného majetku. V siedmich inventúrnych súpisoch, vypracovaných podľa miesta uloženia majetku, bol uvedený majetok evidovaný na viacerých majetkových účtoch bez toho, aby tam boli tieto účty uvedené (021, 022, 023 a 028).

Neuvedením sídla účtovnej jednotky, poznámok a v jednom prípade miesta uloženia majetku v inventúrnych súpisoch obec Stráža nepostupovala v súlade s ustanovením § 30 ods. 2 písm. a), d) a j) zákona č. 431/2002 Z. z., podľa ktorého inventúrny súpis je účtovný záznam, ktorý zabezpečuje preukázateľnosť účtovníctva. Inventúrny súpis musí okrem iného obsahovať názov a sídlo účtovnej jednotky, miesto uloženia majetku a poznámky.

Obec Stráža z inventarizácie svojho majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov k 31.12.2012 nevypracovala žiadny inventarizačný zápis alebo súhrnnú správu o výsledku inventarizácie. Nebolo tak možné zistiť, aký bol výsledok inventarizácie (súlad, manko alebo

prebytok). Výstupom boli len inventúrne súpisy a návrhy na vyradenie neupotrebitel'ného majetku.

Nevypracovaním inventarizačného zápisu z inventarizácie majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov vykonanej k 31.12.2012 obec Stráža nedodržala ustanovenie § 6 ods. 3 zákona č. 431/2002 Z. z., podľa ktorého účtovná jednotka je povinná inventarizovať majetok, záväzky a rozdiel majetku a záväzkov podľa § 29 a 30, v nadväznosti na ustanovenie § 30 ods. 3 zákona č. 431/2002 Z. z., podľa ktorého stav majetku, záväzkov, rozdielu majetku a záväzkov v inventúrnych súpisoch sa porovnáva so stavom majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov v účtovníctve a výsledky porovnania sa uvedú v inventarizačnom zápise. Inventarizačný zápis je účtovný záznam, ktorým sa preukazuje vecná správnosť účtovníctva.

Vykonanou inventarizáciou majetku nebolo zistené, že obec Stráža predala, a teda v čase jej vykonania už nevlastnila pozemok o výmere 141 m² situovaný na parcele č. KN 550/8 v k. ú. Stráža. Napriek predaju tohto pozemku súkromnej osobe bol tento pozemok uvedený v inventúrnom súpise na účtu 031 – Pozemky a tiež v majetkovej evidencii obce, a teda že skutočný stav zodpovedá účtovnému stavu. Z uvedeného vyplýva, že inventarizácia majetku na účte 031 – Pozemky bola vykonaná len formálne. Tým nebola naplnená základná úloha inventarizácie podľa ustanovenia § 29 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z., podľa ktorého inventarizáciou overuje účtovná jednotka, či stav majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov v účtovníctve zodpovedá skutočnosti. Tým, že inventúrny súpis z 31.12.2012 obsahoval na účte 031 už predaný pozemok s parcelným č. KN 550/8, nezabezpečoval preukázateľnosť účtovníctva podľa ustanovenia § 30 ods. 2 zákona č. 431/2002 Z. z., podľa ktorého inventúrny súpis je účtový záznam, ktorý zabezpečuje preukázateľnosť účtovníctva.

3.2 Kontrola dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov pri nakladaní s majetkom a majetkovými právami obce so zameraním na hospodárnosť

V kontrolovanom období roka 2012 hospodárenie a nakladanie s majetkom obce Stráža upravovali Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce Stráža (ďalej len „zásady hospodárenia“) prijaté OcZ dňa 28.06.2011 s účinnosťou od 28.06.2011. Do dňa výkonu kontroly neboli tieto zásady hospodárenia upravené.

Kontrolou obsahových náležitostí zásad hospodárenia bolo zistené, že nijakým spôsobom neupravovali postup prenechávania majetku obce do užívania. V ustanovení § 6 ods. 1 zásad hospodárenia bolo napísané, že sa má tak stať len na základe zmluvy a čo má takáto zmluva obsahovať. Ako sa k tejto zmluve ako výsledku procesu (postupu) výberu nájomcu, obec dopracuje nebolo v zásadách nijako riešené. Uzatváranie nájomných zmlúv bolo podľa § 6 ods. 3 zásad hospodárenia vo výlučnej kompetencii starostu obce. Zásady hospodárenia neobsahovali ani úpravu, ktoré úkony správcov majetku obce (organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti obce) podliehajú schváleniu orgánmi obce. Zásady hospodárenia taktiež nijako neriešili spôsob výkonu práv vyplývajúcich z vlastníctva cenných papierov a majetkových podielov na právnických osobách založených obcou.

Neurčením postupu prenechávania majetku obce do užívania, nevymedzením úkonov správcov majetku obce podliehajúcich schváleniu orgánmi obce a neupravením spôsobu výkonu práv vyplývajúcich z vlastníctva cenných papierov a majetkových podielov na právnických osobách v zásadách hospodárenia obec Stráža nedodržala ustanovenie § 9 ods. 1 písm. c), e) a f) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 138/1991 Zb.“), podľa ktorého zásady hospodárenia s majetkom obce, ktoré určí obecné zastupiteľstvo, okrem iného upravujú najmä postup prenechávania majetku do užívania, ktoré úkony organizácií podliehajú schváleniu orgánmi obce, spôsoby výkonu

práv vyplývajúcich z vlastníctva cenných papierov a majetkových podielov na právnických osobách založených obcou alebo v ktorých má obec postavenie ovládajúcej osoby alebo rozhodujúci vplyv s dôrazom na transparentnosť a efektívnosť nakladania s majetkom.

Pri prevode vlastníckych práv a ani pri prenájme majetku sa zásady hospodárenia vôbec neodvolávali na ustanovenie § 9a zákona č. 138/1991 Zb. Zásady hospodárenia bližšie neuvádzali prípady hodné osobitného zreteľa a nevymedzovali všeobecné (rámcové) podmienky obchodnej verejnej súťaže pri prevode a prenájme majetku. Podľa ustanovenia § 5 ods. 2 zásad hospodárenia sa prevod vlastníckeho práva k majetku obce mal realizovať „za cenu obvyklú na miestnom relevantnom trhu, pokiaľ nie sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa“. Pritom podľa ustanovenia § 9a zákona č. 138/1991 Zb. sa prevody vlastníctva majetku obce môžu realizovať minimálne za cenu určenú znaleckým posudkom, okrem prípadov uvedených v odseku 8 zákona č. 138/1991 Zb.

Zásady hospodárenia obsahovali protichodné riešenie odpustenia pohľadávok. Na jednej strane bolo v ustanovení § 8 ods. 2 zásad hospodárenia uvedené, že: „Zo závažných dôvodov, najmä sociálnych, je možné na žiadosť dlžníka pohľadávku celkom alebo sčasti odpustiť.“ No na druhej strane ustanovenie § 8 ods. 4 zásad hospodárenia odpustenie pohľadávok vyslovene zakazovalo: „Odpustiť pohľadávku nie je prípustné“.

V ustanovení § 8 ods. 9 zásad hospodárenia bol uvedený zákon č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov, ktorý v kontrolovanom období už nebol platný. S účinnosťou od 01.01.2012 bol tento zákon nahradený zákonom č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri správe a nakladaní s majetkom obce kontrolná skupina preverila na všetkých štyroch KZ podpísaných obcou v roku 2012.

V prípade KZ zo dňa 05.03.2012 obec Stráža predala pozemky, ktoré považovala za svoje, no ku ktorým nemala relevantný doklad o ich vlastníctve. Predávané pozemky boli vyčlenené z parcely č. 862/1 v k. ú. Stráža, ktorá bola zapísaná len v pozemkovej knihe na vložke 200, avšak obec ju nemala zapísanú na svojom liste vlastníctva v katastri nehnuteľností. Pri realizácii registra obnovennej evidencie pozemkov v roku 2012 sa zistilo, že predmetná parcela nebola vo vlastníctve obce. Obec pri tomto predaji neurčila spôsob prevodu vlastníctva k pozemkom. Uznesenie OcZ schvaľujúce predaj neobsahovalo žiadny osobitný zreteľ alebo zmienku o priamom predaji či verejnej obchodnej súťaži. Taktiež nebolo jasné na základe čoho bola stanovená kúpna cena 2,00 €/m². Znalecký posudok k hodnote vyššie uvedených pozemkov obec nepredložila.

KZ zo dňa 14.05.2012 podpísanou na základe uznesenia OcZ č. 9/2010 zo dňa 18.11.2010 obec Stráža predala pozemok situovaný na parcele č. KN 550/12 (51 m²) v k. ú. Stráža ako náhradu za záber pozemkov o výmere 64 m² pod miestnu komunikáciu a cintorín. Spôsob prevodu vlastníctva nebol z predmetného uznesenia OcZ zrejmý. Neuvádzalo sa v ňom, že ide o prípad hodný osobitného zreteľa ani že by šlo o priamy predaj. Kúpna cena 1,327 €/m² bola určená len na základe rozhodnutia OcZ č. 8/08 zo dňa 5.12.2008 o výkupe pozemkov pod miestne komunikácie bez ceny stanovenej znaleckým posudkom. Zámer predat' predmetný pozemok nebol v čase schvaľovania uznesenia OcZ ani v čase podpisu KZ nijakým spôsobom zverejnený. Uznesenie č. 9/2010 bolo prijaté dňa 18.11.2010, t. j. v čase kedy

už bol platný a účinný zákon č. 258/2009 Z. z.¹⁰, ktorým sa novelizoval zákon č. 138/1991 Zb. a ktorým sa sprísnil podmienky pre prevod vlastníctva a prenájom majetku obcí.

Obec Stráža v tomto prípade pri prevode vlastníctva svojho majetku nepostupovala v súlade s ustanovením § 9a ods. 1, 2 a 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb., podľa ktorých, ak tento zákon neustanovuje inak, prevody vlastníctva majetku obce sa musia vykonať na základe obchodnej verejnej súťaže, dobrovoľnou dražbou alebo priamym predajom najmenej za cenu vo výške všeobecnej hodnoty majetku stanovenej podľa osobitného predpisu. Obec zverejní zámer predat' svoj majetok a jeho spôsob na svojej úradnej tabuli, na internetovej stránke obce, ak ju má obec zriadenú, a v regionálnej tlači. Ustanovenia odsekov 1 až 7 sa nepoužijú pri prevode majetku obce, a to v prípadoch hodných osobitného zreteľa, o ktorých obecné zastupiteľstvo rozhodne trojpätinovou väčšinou prítomných poslancov.

Obec Stráža v kontrolovanom roku 2012 nevypožičala žiadny svoj majetok a prenajímala len hrobové miesta na miestnom cintoríne a sálu kultúrneho domu na rôzne spoločenské a rodinné akcie občanov. Príjmy za prenájom hrobových miest obec Stráža nesprávne zatriedila na podpoložku 212003 – Príjmy z prenajatých budov, priestorov a objektov, nakoľko podľa metodického pokynu k platnej rozpočtovej klasifikácii sa pod objektom rozumie garáž, byt atď. a pod priestorom časť budovy a objektu.

Neprávnym uplatnením platnej rozpočtovej klasifikácie pri triedení príjmov za nájom hrobových miest obec Stráža nedodrжала ustanovenie § 4 ods. 7 zákona č. 583/2004 Z. z., v nadväznosti na ustanovenie § 4 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z.

Podľa dokladov predložených kontrolnej skupine obec Stráža po inventarizácii majetku, záväzkov, rozdielu majetku a záväzkov vykonanej k 31.12.2012 navrhla vyradiť neodpisovaný drobný hmotný majetok v celkovej hodnote 294,79 €. Tento majetok bol v účtovnej a majetkovej evidencii obce vyradený k 31.12.2012. Návrh na vyradenie tohto majetku posúdila trojčlenná inventarizačná komisia a schválilo OcZ uznesením č. 73/2012 zo dňa 13.12.2012. Doklad, akým spôsobom sa s vyradeným majetkom naložilo, obec nepredložila.

Podľa súvahy a hlavnej knihy k 31.12.2012 aj podľa inventarizácie k 31.12.2012 bola celková výška pohľadávok obce Stráža v sume 1 927,39 €. Najväčší počet (výšku) pohľadávok obec evidovala k 31.12.2012 na dani z nehnuteľností a to v sume 962,46 € (49,94 % z celkových pohľadávok k 31.12.2012). Potom nasledovali nedoplatky na miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady (ďalej len „miestny poplatok za KO“) v sume 751,73 € (39,00 % z celkových pohľadávok k 31.12.2012), nedoplatky za nájom hrobových miest v sume 163,20 € (8,47%) a nedoplatky na dani za psa v sume 50,00 € (2,59%).

Pohľadávky obce Stráža v priebehu roka 2012 klesli o 6 745,35 € (o 77,78 %). Tento výrazný pokles bol spôsobený znížením pohľadávok na účtoch 378 – Iné pohľadávky o 100 % (2 839,48 €) a 319 – Pohľadávky z daňových príjmov obcí a vyšších územných celkov o 78,26 % (3 645,26 €) v priebehu roka 2012. Taktiež pohľadávky na účte 318 – Pohľadávky z nedaňových príjmov obcí a vyšších územných celkov poklesli o 22,17 % (260,61 €).

Kontrola vymáhania pohľadávok bola vykonaná na vzorke piatich neplatičov s najvyššími nedoplatkami na dani z nehnuteľností a miestnom poplatku za KO. Obec Stráža

¹⁰ Zákon č. 258/2009 Z. z. nadobudol účinnosť dňa 01.07.2009

všetkých piatich neplatičov opakovane vyzvala na zaplatenie si svojich daňových povinností v náhradnom termíne. Tieto výzvy na zaplatenie nedoplatkov však obec doručovala len doporučené a nie do vlastných rúk, čím nepostupovala v súlade s ustanovením § 31 ods. 1 písm. b) zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 563/2009 Z. z.“), podľa ktorého do vlastných rúk sa doručujú písomnosti, ak je deň doručenia rozhodujúci pre začiatok plynutia lehoty, ktorej nesplnenie by pre adresáta mohlo byť spojené s právnou ujmom.

Tri výzvy na úhradu nedoplatkov zaslané obcou dňa 12.07.2012 neobsahovali výšku nedoplatku, upovedomenie o následkoch neposlúchnutia výzvy a poučenie o odvolaní. Navyše lehota na zaplatenie nedoplatku bola určená len sedem dní od doručenia výzvy, namiesto zákonných minimálne 15 dní. Tieto výzvy nespĺňali náležitosti podľa ustanovenia § 80 ods. 1 zákona č. 563/2009 Z. z., podľa ktorého, ak daňový subjekt v lehote podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov alebo určenej v rozhodnutí správcu dane nezaplatil daň alebo neodviedol vybranú daň alebo zrazenú daň, správca dane ho môže vyzvať, aby daňový nedoplatok odviedol alebo zaplatil v ním určenej náhradnej lehote. Táto lehota nesmie byť kratšia ako 15 dní. Správca dane je povinný v tejto výzve upovedomiť daňového dlžníka o následkoch neodvedenia alebo nezaplatenia daňového nedoplatku. Proti výzve možno podať námietku do 15 dní od jej doručenia. Podanie námietky má odkladný účinok.

Vo výzvach na uhradenie daňových nedoplatkov boli daňoví dlžníci upovedomení, že v prípade nesplnenia si svojich povinností v náhradnom termíne, obec pristúpi k daňovému exekučnému konaniu. Napriek tejto skutočnosti obec Stráža k tomuto kroku po uplynutí 15-dňovej náhradnej lehoty vo vybraných prípadoch neplatičov nepristúpila. Namiesto toho so štyrmi z piatich vybraných daňových dlžníkov obec uzavrela písomné dohody o splátkach pohľadávok z nedoplatkov na miestnych daniach a miestnom poplatku za KO. Podpísané dohody o splátkach sa až na jednu výnimku týkali len nedoplatkov pred roka 2012. Nedoplatky za rok 2012 pomocou týchto dohôd obec nevymáhala.

Jeden dlžník podpísanú dohodu o splátkach nedodržiaval a v stanovených termínoch do konca roka 2012 neuhradil celú dlžnú sumu. Iný dlžník dohodu o splátkach nedoplatkov odmietol podpísať. V týchto dvoch prípadoch obec Stráža nerozhodla o zriadení záložného práva a daňové nedoplatky nevymáhala ani prostredníctvom daňového exekučného konania, avšak zisťovala podmienky na jeho začatie. Toto zisťovanie obec však žiadnym spôsobom nezdokumentovala, čím nepostupovala v súlade s ustanovením § 19 ods. 1 zákona č. 563/2009 Z. z., podľa ktorého o ústnom pojednávaní alebo vykonaní úkonu spíše príslušný orgán zápisnicu.

4. Vnútrotný kontrolný systém

Kontrolná skupina preverila v súvislosti s vyhodnotením úrovne vnútorného kontrolného systému obce vykonávanie predbežnej finančnej kontroly v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 502/2001 Z. z.“) na 66,82 % vzorke účtovných dokladov (faktúr) za rok 2012, pričom nebol zistený nesúlad medzi požadovaným a skutočným stavom. Priebežnú finančnú kontrolu v kontrolovanom období roka 2012 obec nevykonávala.

Hlavná kontrolórka vykonávala kontrolnú činnosť na základe schválených polročných plánov kontrolnej činnosti predkladaných OcZ. Plán kontrolnej činnosti hlavnej kontrolórky schválilo OcZ na I. polrok 2012 dňa 07.12.2011 (uznesenie č. 9/2011), na II. polrok 2012 dňa 15.06.2012 (uznesenie č. 42/2012). OcZ nepoverilo hlavnú kontrolórku vykonať žiadnu kontrolu nad rámec schváleného plánu kontrolnej činnosti.

Hlavná kontrolórka vykonala celkom 16 kontrol, na základe ktorých bola vypracovaná správa o kontrolnej činnosti hlavnej kontrolórky za rok 2012 zo dňa 28.02.2012 v súlade s ustanovením 18f ods. e) zákona č. 369/1990 Zb. Stanovisko k návrhu programového rozpočtu na rok 2012 hlavná kontrolórka predložila OcZ dňa 07.12.2011 v zmysle ustanovenia § 18f ods. 1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. Stanovisko k záverečnému účtu obce za rok 2012 vypracovala dňa 29.05.2013. OcZ toto stanovisko hlavnej kontrolórky vzalo na vedomie uznesením č. 7/2013 zo dňa 29.05.2013.

Vzhľadom na kontrolné zistenia uvedené v tomto protokole o výsledku kontroly a vzhľadom na počet zamestnancov OcÚ (dve pracovníčky a starosta obce) a na výšku pracovného úväzku hlavnej kontrolórky možno spoľahlivosť a účinnosť vnútorného kontrolného systému obce Stráža zhodnotiť ako dobrú¹¹.

Zhrnutie

V doterajšej praxi sa kontrola územnej samosprávy v prevažnej miere sústreďovala na mestá a obce s vyšším počtom obyvateľov. Menšie obce, ktorých je na Slovensku väčšina, ostávali trochu v úzadí, mimo pozornosti kontrolných orgánov. Pritom taktiež hospodária s verejnými prostriedkami a majetkom. Ich občania chcú poznať nezávislý a objektívny pohľad na činnosť svojich volených zástupcov. Z tohto dôvodu a na základe skúseností z čiastkových tematických kontrol sa Najvyšší kontrolný úrad SR (ďalej len NKÚ SR) rozhodol vykonať komplexnú kontrolu hospodárenia s verejnými finančnými prostriedkami a nakladania s majetkom územnej samosprávy v obciach s menej ako 1 000 obyvateľmi. Kontrola vychádza z jednej z nosných oblastí kontrolnej činnosti NKÚ SR, ktorou je efektívna verejná správa.

Táto kontrola bola vykonaná ako kontrola súladu a finančná kontrola. Zamerala sa na rozpočet obce, výsledok jej rozpočtového hospodárenia, s osobitným zreteľom na stav zadlženosti obce, dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a majetkom. Nemenej dôležitým cieľom kontroly bolo preveriť a zhodnotiť vnútorný kontrolný systém obce.

Kontrolou v obci Stráža bolo zistené nedostatočné uplatňovanie platnej rozpočtovej klasifikácie pri triedení príjmov a výdavkov. Vo finančných výkazoch obce boli uvedené nepravdivé údaje o výške kapitálových príjmov z predaja pozemkov (uvedená suma bola o 775,50 € nižšia ako v skutočnosti) a výške výdavkov na nemocenské dávky pri dočasnej práceneschopnosti (vo finančných výkazoch neboli vôbec uvedené). Dva kapitálové výdavky v sume 4 865,00 € a výdavkové finančné operácie v sume 2 172,98 € neboli v čase svojej úhrady kryté rozpočtom obce. Príslušné zmeny rozpočtu obec vykonala až dodatočne, po úhrade týchto výdavkov. Celkové výdavky rozpočtu k 31.12.2012 však obec Stráža neprekročila.

Obec vo svojom rozpočte neurčila konkrétne služby, úlohy či akcie, ktoré plánovala zo svojich prostriedkov podporiť.

¹¹ Podľa kontrolných štandardov INTOSAI sa spoľahlivosť vnútorného kontrolného systému hodnotí stupňami: výborný, dobrý, primeraný a slabý.

Celkový dlh obce Stráža bol na konci kontrolovaného obdobia pomerne nízky. Bolo to spôsobené tým, že podľa pravidiel zákona č. 583/2004 Z. z. sa do celkovej sumy dlhu nezapočítavali záväzky vyplývajúce z preklenovacích úverov prijatých na zabezpečenie realizácie projektov spolufinancovaných z prostriedkov Európskej únie. Jeden z takýchto úverov obec v priebehu roka 2012 splatila.

Preverením spoľahlivosti účtov, správnosti účtovných operácií bol zistený jeden prípad nesprávne zaúčtovaného záväzku vyplývajúceho z nebankového úveru v sume 50 932,118 €. Na webovom sídle obce neboli zverejnené žiadne objednávky a štvrtročné súhrnné správy o zákazkách s nízkou hodnotou nad 1 000,00 €.

Kontrolou spoľahlivosti majetkových účtov bolo zistené, že obec zo svojho účtovníctva nevyradila predaný pozemok za 775,50 €. Nesúlad medzi skutočnou a účtovnou evidenciou pozemkov nezistila ani inventarizácia majetku k 31.12.2012. Niektoré druhy majetku boli vedené na nesprávnych majetkových účtoch, napr. príviesná poľná kuchyňa medzi dopravnými prostriedkami. Pri predaji jedného pozemku obec nepostupovala v súlade so zákonom č. 138/1991 Zb. Z inventarizácie majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov k 31.12.2012 obec nevypracovala žiadny inventarizačný zápis. Nebolo tak zrejmé, aký bol výsledok inventarizácie.

Evidované daňové nedoplatky obec vymáhala prostredníctvom výziev a dohôd o splátkach. Inštitút záložného práva síce nevyužívala, ale zisťovala podmienky na začatie daňového exekučného konania, ktoré však žiadnym spôsobom nezdokumentovala.

Spoľahlivosť a účinnosť vnútorného kontrolného systému bola vzhľadom na zistenia uvedené v tomto protokole o výsledku kontroly a kapacitné možnosti obce zhodnotená ako dobrá.

Odporúčania na riešenie zistených nedostatkov

Kontrolná skupina odporúča obci Stráža prijatie nasledovných opatrení na zlepšenie hospodárenia s verejnými prostriedkami a majetkom obce:

- Zvážiť zníženie finančného limitu 5 000,00 € (pri obstarávaní tovarov a služieb) a 10 000,00 € (pri obstarávaní stavebných prác) v Smernici č. 4/2012, pod ktorými nie je potrebné vykonávať prieskum trhu, a tým dosiahnuť hospodárnejšie využívanie verejných prostriedkov.
- V zásadách hospodárenia bližšie vymedziť prípady, podmienky, za akých možno dočasne prebytočný majetok obce vypožičať a nie prenajať, zdefinovať základné prípady hodné osobitného zreteľa pri prevode a prenájme majetku obce a aktualizovať ustanovenie o vymáhaní daňových pohľadávok podľa aktuálne platného zákona o správe daní.

Protokol o výsledku kontroly vypracovali dňa: 23.08.2013

Mgr. Martin Sajdák
vedúci kontrolnej skupiny

Ing. Paula Hanuliaková
členka kontrolnej skupiny

S obsahom protokolu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa: 26.08.2013

Ján Poliak
starosta obce